

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорушицки). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи зветься ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вілні від порти. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3) с. від стрічки.

Нова французько-англійська угода.

(X) Живемо в добі ріжних угод, а бодай змагань до переведеня таких угод. В хвилі, коли на Далекім Сході вибухла війна, яка може довго проволочи ся, дипломатія інших європейських держав заходить ся коло того, щоби довести до порозуміння в ріжних важних, а нераз вельми трудних питаннях. Так н. пр. в останних днях повело ся французській і англійській дипломатії довести до довголітних змагань до порозуміння і угоди, котра розділює інтереси обидвох держав і їх вплив на області в Африці. Основа нового договору відносить ся до Єгипту і Марока, де обидві держави, Франція й Англія, протягом трех століть вели з собою спір о колонізацію і впливи на дотичні області.

Не повело ся Наполеону I. оружем підчинити собі Єгипет, сей ключ до Сходу, то Наполеон III. намагав ся дістати се в свої руки з підмогою французских капіталів і французских інженерів, котрі будували Суєзкий канал. Але вже марнотратність кедіва Ізмаїла дала Англичанам в 1875. р. привід, закупити переняті ним суєзські акції і взяти ся до управильненя єгипетских фінансів. Вправді після абдикації кедіва побіч англійского комісаря мав участь в управі єгипетским бюджетом також французский комісар, одначе вплив Франції там зовсім занепав. В 1882. р. викликало національне сторонництво єгипетске під начальством Арабі-паши ворохобню і тоді Англія звивала Францію до спільного усмирення сеї ворохобні, одначе Франція так ще тоді палала пімстою за втрату Альзасії й Льотарингії, що французский сенат відмовив гроша на сю справу. Тоді Англія сама втихомирила ворохобню, обсадила область над Нілем і вже тоді на добре усадовила ся в Єгипті, щоби звіттам ніколи не уступити. Таким способом втратила Франція всякий вплив на край, зрошений кровю французских війск і пособлюваний французским грошем, та була приневолена обмежити ся супроти Англії до політики «шпилькованя», щоби скільки можна зробити Англії осоружним посіданє Єгипту. Коли звивано Англію, щоби уступила з Єгипту, відповідала она на се, що окупация Єгипту англійскими війсками є в інтересі Європейців для охорони їх і для удержаня ладу. А тимчасом кріпила Англія свою власть в Єгипті, хоч Франція відчувала потребу рішення єгипетской справи і намагала ся спинити одностороннє рішенє.

В тім часі французска колонізаційна політика так обсадила в північно-західній стороні Африки, Мароко, що се було лише питанням часу, коли сей край стане власністю Франції. Колонізаційні змаганя Франції прямували відтак в напрямі східнім і мусіли скорше чи пізнійше вийти в суперечність з англійскими. Виривали отже суперечности щораз нові між Францією а Англією, поки на останку не доведено до угоди. В 1898. р. заключено уго-

ду, в котрій Франція дістала всі краї на північ і на схід від озера Чад, а тим самим вплив над областями від Сенегалю і Альжиру до Убангі. В 1899. у фашодській угоді зрєкла ся Англія Фашоди і цілої річної області Конго. З тими угодами вяже ся тепер найновійша французько-англійська, в котрій Франція прирікає не мішати ся до Єгипту і не домагати ся уступленя звіттам Англичан. За те Англія зрікає ся вмшуваня до Марока і згоджує ся, щоби Франція за позичку там уділену мала зверхність у фінансових, політичних і економічних справах. Обидві держави застерігають собі на 30 літ повну свободу торгіву, Франція в Мароко, Англія в Єгипті. З сею справою, котра кінчить довговічний спір обох держав, вяжуть ся інші порозуміння що-до впливу на французку Гвінею і на Сіям, але головною подією остане справа Марока і Єгипту і ся подія звернула на себе бачність всего подітичного сьвіта.

В обороні католицької Церкви.

(Надіслана статя).

З болім серця перечитали ми передову статю в «Ділі» ч. 65. з 2. цвітня с. р. п. в. «В справі руского університету». Позаяк шановний автор попри квесті культуральні та національні відносини — забавив ся по трохи в історика рускої Церкви та критика св. Сьвцм. Йосафата — позволю собі в тої нагоди зробити деякі замітки Хв. Редакції «Діла». Признаю ся — що прочитавши згадану статю і додану до неї замітку, я дуже здивував ся: не знав, що більше подивляти, чи обскурантизм самого автора в незнаню своєї рідної історії, чи єго злора та ненависть до Церкви католицької, чи нерозвагу шановних редакторів «Діла» — що певно і не прочитали як слід цілої статі — і замітки до неї. Прочитавши згадану статю, прийшло мені на гадку, яку то часопись я прочитав: скрайно антикатолицьку, кальвінську або схизматичку, чи яку? На жаль я мусів впевнити себе, що часопись та, се дневник поважний, видаваний за гроші Русинів-католиків в Австрії, писаний для католицького народу, а читаний і піддержуваний більшістю руско-католицьких духовних.

Автор статі — видно діло! — не крепкий історик, або сильно сторонничий, бо операс ся на листі Льва Сапіги (канцлера литовского), писанім до св. Йосафата в 1622. р., але зрадагованім фалшиво і мвльно Бантшом Каменьским. По правді Лев Сапіга чи Сопіга, князь-канцлер литовский, написав був 1622. р. острій лист до св. Йосафата Кунцевича, архієпископа полоцкого, з декорами за ніби то пересадну ревність та строгість зглядом схизматиків. В короткім часі опісля сам той канцлер нераз опрокидав той несправедливий лист до св. Йосафата. Автору замітки і недозрілої критики ліпше було оглянути автентичний перевід листу, поданий о. Павлом Шиманьским, пралатом холмской дієцезії, поміщений в Przegląd-i roznańsk-im з р. 1862. півр. II ст. 25 et sequ. під заголовком: Dokumenta do dziejów błog. Józafata.

Шановний автор промахнув ся насамперед грубо, кажучи, мовби то канцлер литовский, Лев

Сопіга, писав до «полоцкого митрополита Кунцевича» — бо в Полоцку не було ніколи, а бодай не відомо з історії, чи коли естувала митрополія. Єпископи рускі з Підляся, Волиня і Білої Руси підлягали митрополиті київському, яким під той час був Велямин Рутський, бувший архимандрит вільненський, ширій католик і світлий чоловік, а на протів него видвинули православні козаки на антимитрополита — монаха Йова Борецкого. Отже Йосафат Кунцевич не був митрополитом, лиш архієпископом полоцким*).

Дивним дуже видає ся нам висказ шан. автора про особу св. Йосафата, «колишнього — як виражає ся наш історик — кожемяченка володимирского» — бо кожемяченком св. Йосафат не був ніколи, лиш походичи зі зuboжілої шляхти, еступив був до заводу купецкого, в яким перебув якийсь час. Пригадує, що батько св. Йосафата був лавником, т. є членом ради суду міського в Володимирі волинським, а лавник не є то — що кожемяка. (Пор. «Księga gzeszy polskich» ст. 222). Милить ся дальше автор, називаючи св. Йосафата «послідователем Лойоли», бо ними суть лиш Єзуїти, а св. Йосафат був монахом восточного обряду, Чина св. Василя Вел.

А вже прямо нерозумним є се, що шан. автор каже, будьто би сей митрополит Кунцевич з єзуїтської ласки став св. Йосафатом. Се зраджує брак основних відомостей християнсько-католицького катехизму про примат Папи в Церкві католицькій, та що Папа, а не Єзуїт оголошує когось сьвятим. Перед таким оголошенем відбуває ся завжди канонізаційний процес. Справою канонізації якогось праведника, маючого бути торжественно оголошеним сьвятим, займає ся св. Конгрегація обрядів (S. Congregatio Rituum), зложена з кількох кардиналів, відтак в секретаря, пронотаря апостольского, магістра церемоній, трох аудиторів Роти, аудиторів папских, асесорів і других. В процесі займає важне місце, promotor fidei, щось в роді прокуратора, котрий робить всілякі можливі закиди против доказів сьвятости якогось чоловіка і противить ся наміреній канонізації.

Такий promotor fidei мусять бути при кожній канонізації, без него неважний був би процес. По відбутю такого процесу, оголошує Папа цілому сьвітови сьвятим і вписує єго до числа сьвятых. Такий процес відбув ся в Римі і зо св. Йосафатом, а по відбутю сего процесу і всіх формальностей Папа Пій IX як непомильний учитель Церкви орік: «На славу сьвятої і нероздільної Тройци, возвеличенє віри католицької, та розширенє християнської релігії, по довгій попередній розвазі, частих молитвах о Божу поміч і по нараді з Всеч. братьями нашими, св. великої Церкви Кардиналами, Патріярхами, Архієпископами і Єпископами Ми повагою Господа нашого Ісуса Христа, Сьвятых Апостолів Петра і Павла та Нашою, — оголошуємо Йосафата Кунцевича Сьвятителя (єпископа) за сьвятого і опредільяємо та до числа Сьвятых вписуємо, постановляючи, аби ціла Церква що року побожно сьвяткувала Єго память 12. падолиста». Отже з ласки чийі иншої, а не єзуїтської є Йосафат Кунцевич сьвятим. Автору, — може і не так впрочім лихому чоловікови, — радимо дуже прочитати

* Гляди: Specimen Ecclesiae Ruthenicae — per Ign. Kulczyński O. S. B. M. Parisiis — p. 128 et seq. і „Historia Unii Kościoła Ruskiego“ E. Ліковського — Познань 1875.

Каса в Рогатині через п. Паньківського 20 К, Вол. Гнатшак зі Львова 5 К, Василь Білецький проф. гімн. зі Львова 10 К, Парохіяни в Ланах через о. Бардина 5-50 К, о. П. Стукач з Тісної 10 К, о. Богдан Роговський з Бучача 6 К, П. Церкевич з Шевченківського концерту 20 К, Союз кредитовий у Львові 100 К, о. І. Боднар з Дмитрова 7 К і Експ. Митрополит 2 шинки. — Всім Добродіям складає щире Спаси Біг — Комітет.

— Дрібні вісти. З причини тісноти в будинку намісництва має краєва Рада шкільна перенести ся до винаймленої камениці і в тій справі відбувають ся пересправи з кількома каменичниками у Львові. — В одному з львівських готелів хотів застрілити ся молодий актор міського театру п. Володислав М., який виступав під псевдонімом „Зюлковський“. Револьвера куля лише легко ранила десперата, а рана не є небезпечна. — В Перемишлі помер повітовий лікар др. Кароль Іваницький на п'ятнистий тиф, якого набрав ся від одного із своїх пацієнтів. Се третій лікар, що в с. р. помер на п'ятнистий тиф, як жертва званя. — В Індиях лютує тепер чума. В одній лише бомбайській провінції померло на чуму в посліднім тижни 40.000 осіб.

В кожній рускій хаті повинна бути на стіні мапа всієї Руси-України, видава Р. Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.). Коштує лише 40 сот. Молодїж при науді чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ гапші великої Вітчизни.

Посмертні оповістки

— Лев Витвицкий, секретар магістрату в Долині, довголітний член топ. „Просвіти“, повітовий агент „Дністра“, щирий і загально поважаний патріот упокоїв ся в Долині дня 7. цвітня 1904. в 52. року жита В. с. п.!

Телеграми

з дня 15. цвітня.

Лондон. Times доносить з Гіантсе з дня 11. с. м.: Тибетанці старали ся здержати в поході англійське військо і заступили їм дорогу. По короткій битві Тибетанці уступили, стративши 200 людей. Англійці мали лише 10 раєних і машерують дальше на столичне місто Тибету Лясса.

Петербург. Указом царя обмежено видатки на двір, а заощаджені тим чином гроші, около 1 міль. рублів, оберне ся на военні видатки.

Петербург. З Макаровом згинув підчас катастрофи шеф штабу маринарки, контрадмірал Николай Моляс.

Париж. Тутешне виданє New-York Herald доносить з Інкау, що вчєра не прибув до Порт-Артура поїзд, бо знищено один міст на залізничім шляху.

Петербург. На папирнику „Петропавловск“ згинув також славний маляр Василь Верещагін.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Рахунок Красового Товариства кредитового урядників і свьязеників, стоваришєня зарєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць марець 1904.

I. Стан довжний:

- 1) Уділи членів 16.305 К 66 с.
2) Фонд резервовий 1.280 „ 52 „
3) Вкладки щадничі
а) стан на початку місяця К 83.233 с. 85
б) вложено в марцо „ 5.895 „ 29
разом К 89.129 с. 14
в) виняті в марцо К 5.638 „ 92

Повістає з кінцем місяця 83.490 К 22 с.

- 4) Сальдо побравих процентів . 2.108 „ 40 „
5) Резерва податкова 60 „ — „
6) Непіднята дивідєнда 471 „ 75 „
7) Кредит банковий 12.080 „ — „
Сума 115.796 К 55 с.

II. Стан чинний.

- 1) Позички уділені на скрипти і векслі:
а) стан на початку місяця К 105.298 с. 30

Table with financial data: б) уділено в марцо 9.570, в) сплачено в марцо 3.284, Стан з кінц. місяця 111.583 К 41 с.

Членів прибубо 12, убубо 0, остає з кінцем марца 1904 всіх членів 369 з 427 декларованими удїлами в сумі К 21.350.—. Уділ членський 50 кор. платний також ратами; вписове 2 К. Товариство приймає вкладки щадничі на 4 1/2%, позички уділяє на 7%. Також посередничить Товариство в заключуваню обезпечєнь на жите всякого рода і уділяє дотичних інформацій безплатно.

Львів дня 31. марца 1904.

Дирекция.

Александр Стефан — В. Щурат. УЧЕБНИК французької мови. Часть I. Апробований для всіх середних женських шкіл. Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на поchtову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемишлі.

Colosseum в пасажи Германів при ул. Соняшній у Львові. Від 3. до 15. цвітня 1904. Нова величава програма!

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В недїлю і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаспїйше можна замовляти і набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч 9. у Львові.

Розклад поїздів залізничих обовязуючий від 1-го жовтня 1903.

(Прїїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Table with train schedules: Poїзд, до Львова, зі Львова, including times and destinations like Krakow, Berlin, Vienna, Lviv, etc.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 минут рано. Час середно європейський рїхнїть ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12. год. 36 мін. часу львівского — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залізничих, продає білєти великого рода і розклади їзди.

В книгарни Товариства ім. Шевченка і в книгарни Ставропільській можна дістати отсі праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:

- Будучність гімназій. Ціна 1 К.
Партийна політика і морал. Ц. 50 с.
Родинне жите (під розвагу руским „соколикам і паннам“). Ц. 50 с.
Соціалїзм, етика і політика (під розвагу „старшим і молодшим“). Ц. 50 с.
Три перші праці зладжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульєна.

Християнський Калєндар МІСІОНАРЯ на 1904 рік

коштує лишє 50 сот., а з поchtовою пересилкою 60 сот. Зміст богатий, ілюстрації гарні. При заку-ні більше примірників вельми значний опуст. Василєє лишє за готівку: Видавництво Чина сє Василя В. в Жовкві.

Advertisement for Bank of Hypothecation (Банку Гіпотечного) with decorative border and text: Контора виміни, Банк у Гіпотечного, купує і продає всякі папери цінні і МОНЕТИ.